

Hebrew Corner by Professor Edna Aphek

In this post-holiday season column, Professor Edna Aphek, Yavneh's Hebrew consultant speaks of the relationship between Hanukkah and education (hinukh). Both words share the same root, which in the case of Hanukkah refers to the preparation of the altar for use, and in the case of education, refers to the preparation of children for their futures. The Hebrew word for mentor (honekh) also shares the same root, and relates to a new Yavneh program which features middle school students mentoring younger students in Hebrew reading.

אחרי חנוכה נדבר קצת על חינוך

ל"חנוכה" ול"חינוך" שורש משותף: ח.ג.ך

חג החנוכה נקרא כך על שום טיהור והכנת המזבח בבית המקדש לקראת התחלת עבודת הקודש. ומה הקשר לחינוך?

כשם שמכינים מבנה או חפץ כך בא החינוך להכין את האדם לקראת יעדים עתידיים.

"חִנֹּךְ לְנֶעֶר עַל פִּי דַרְכּוֹ" (משלי כב,ו)¹

"בשני השימושים האלה של השורש ח.ג.ך מדובר על הכנה ואימון לשם מילוי תפקיד מסוים או לשם הקניית הרגלים מסוימים"²

העברית החדשה מבחינה בין ח.ג.ך בבניין קל שבו "חונכים" בניין, לבין ח.ג.ך בבניין פיעל שבו "מחנכים" תלמידים. עם זאת, העירוב בין שני הבניינים נמשך:

לאחרונה התחלנו בביה"ס יבנה תהליך של "חונכות"³ שבו תלמידים מהחטיבה "חונכים" תלמידים צעירים יותר בקריאה רהוטה בעברית.

ונסיים בשיר למורה- מחנך .

תודה לך, מורי / מאת: אסתי קושמרו-אברהם*

מוֹדָה אֲנִי לָךְ, מוֹרֵי הַטּוֹב
שְׁלֵא הֶאֱצַתְּ בִּי לְלַמֵּד מֵהַר מִכְפֵּי הַבְּנֵי.
מוֹדָה אֲנִי לָךְ, מוֹרֵי הַטּוֹב,
שְׁנֵהֲגַתְּ בִּי בְּחֶם, אֶהְבֶּה וְרַךְ

¹ קיים ויכוח לגבי פירוש הפסוק. יש הטוענים ש משמעות המילים היא שיש להתחיל את החינוך בגיל צעיר ביותר: "על פי דרכו" כמו "על פי הבאר", כלומר 'בפתח דרכו של הנער'

<http://hebrew-academy.org.il/2010/11/14/%D7%97%D7%A0%D7%95%D7%9B%D7%94-%D7%97%D7%99%D7%A0%D7%95%D7%9B%D7%99%D7%AA>

² שם, שם

³ חונכות=הדרכה באמצעות חוֹנֵךְ המציב בפני המתלמד יעדים ותקנים שאותם צריך החניך להשיג , מילון ספיר המקוון

וְחִכִּיתִּי שְׂאֵקֶלֶט בְּקֶצֶב שְׁלִי.

לֹא צָחֻקְתָּ בְּכָל־לְגַם כְּשֶׁאֲמַרְתִּי שְׂטִיּוֹת,
הָאֲמַנְתָּ בִּי שֶׁאֲלַמֵּד לְאֵט לְאֵט מִהֲטָעוּיֹת.
הֲרִגְשָׁתָּ אוֹתִי בְּכָל רִגְעַ שִׁישִׁבְתָּ מוֹלִי,
וְנָתַתָּ לִּי לְהִיוֹת אֲנִי עֲצָמִי.
נָתַתָּ לִּי לְהִיוֹת אֲנִי, כְּמוֹ שְׂאֵנִי,
בְּלִי לְרִצּוֹת כָּל הַזְּמַן רַק לְשִׁנּוֹתַי.
נָתַתָּ לִּי לַעֲשׂוֹת אֶת הַשְּׂנִי לְבַד
אֲךָ תִּמְכַּת לְלֹא הֶרֶף וְעִזְרַת מִהֲצַד.⁴

⁴ מתוך הספר "ילד רגיש- במתנה זכית!"